

2020/2018(INL)

24.4.2020

ONTWERPVERSLAG

met aanbevelingen aan de Commissie betreffende de wet inzake digitale diensten: de werking van de eengemaakte markt verbeteren (2020/2018(INL))

Commissie interne markt en consumentenbescherming

Rapporteur: Alex Agius Saliba

(Initiatief – artikel 47 van het Reglement)

(Opsteller van het voorstel: **)

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
BIJLAGE BIJ DE ONTWERPRESOLUTIE: AANBEVELINGEN BETREFFENDE DE INHOUD VAN HET VERLANGDE VOORSTEL	9
TOELICHTING	20

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

met aanbevelingen aan de Commissie betreffende de wet inzake digitale diensten: de werking van de eengemaakte markt verbeteren (2020/2018(INL))

Het Europees Parlement,

- gezien artikel 225 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,
 - gezien zijn resolutie van 21 september 2010 over de voltooiing van de interne markt voor e-handel¹,
 - gezien de mededeling van de Commissie van 19 februari 2020 getiteld “De digitale toekomst van Europa vormgeven” (COM(2020)0067),
 - gezien de toezeggingen die voorgedragen commissaris Thierry Breton op 14 november 2019 heeft gedaan in het Europees Parlement,
 - gezien de artikelen 47 en 54 van zijn Reglement,
 - gezien de adviezen van de Commissie vervoer en toerisme, de Commissie cultuur en onderwijs, de Commissie juridische zaken en de Commissie burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken,
 - gezien het verslag van de Commissie interne markt en consumentenbescherming (A9-0000/2020),
- A. overwegende dat elektronische handel een invloed heeft op het dagelijks leven van mensen, bedrijven en consumenten in de Unie en, indien er sprake is van een eerlijk en gereguleerd speelveld, een positieve bijdrage kan leveren om het potentieel van de digitale eengemaakte markt aan te boren, het consumentenvertrouwen op te krikken en nieuwkomers, waaronder met name micro-, kleine en middelgrote ondernemingen, nieuwe marktkansen te bieden met het oog op duurzame groei en banen;
- B. overwegende dat Richtlijn 2000/31/EG van het Europees Parlement en de Raad² (“de richtlijn inzake elektronische handel”) tot de meest succesvolle voorbeelden van Uniewetgeving behoort en vorm heeft gegeven aan de digitale eengemaakte markt zoals we die vandaag kennen; overwegende dat de richtlijn inzake elektronische handel twintig jaar geleden werd vastgesteld en niet langer voldoende beantwoordt aan de snelle transformatie en uitbreiding van elektronische handel in al zijn vormen, met zijn grote verscheidenheid aan diverse opkomende diensten, aanbieders en uitdagingen;
- C. overwegende dat het Europees Hof van Justitie weliswaar verduidelijkingen heeft

¹ PB C 50 E van 21.2.2012, blz. 1.

² Richtlijn 2000/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2000 betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij, met name de elektronische handel, in de interne markt (“richtlijn inzake elektronische handel”) (PB L 178 van 17.7.2000, blz. 1).

verschafft, maar dat er meer nodig is dan het bestaande regelgevingskader en dat dit duidelijk wordt aangetoond door de versnipperde aanpak van de lidstaten bij de bestrijding van illegale online-inhoud, door het gebrek aan handhaving en aan samenwerking tussen de lidstaten, en door het feit dat het bestaande rechtskader niet in staat is doeltreffende markttoegang en consumentenwelzijn te bevorderen;

- D. overwegende dat de sociale en economische uitdagingen als gevolg van de COVID-19-pandemie de veerkracht van de sector elektronische handel aantonen, evenals het potentieel van de sector als motor om de Europese economie weer op gang te brengen; overwegende dat de pandemie tegelijkertijd ernstige tekortkomingen in het huidige regelgevingskader aan het licht brengt, hetgeen actie vereist op het niveau van de Unie om de vastgestelde problemen aan te pakken en te voorkomen dat ze zich in de toekomst opnieuw voordoen;
- E. overwegende dat de Commissie in haar mededeling aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's van 19 februari 2020 getiteld "De digitale toekomst van Europa vormgeven" verklaart zich ertoe te verbinden om als onderdeel van het wetgevingspakket inzake digitale diensten nieuwe en herziene regels vast te stellen voor onlineplatforms en aanbieders van informatiediensten, het toezicht op het inhoudsbeleid van platforms in de EU te versterken, en te onderzoeken of ex-anteregels ervoor kunnen zorgen dat grote platforms met significante netwerkeffecten die als poortwachters fungeren eerlijk en betwistbaar blijven voor vernieuwers, bedrijven en nieuwkomers op de markt;

Algemene beginselen

1. is verheugd over de verbintenis van de Commissie om een voorstel voor een wetgevingspakket inzake digitale diensten in te dienen en verzoekt de Commissie op grond van artikel 225 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) om een dergelijk pakket in te dienen op basis van de relevante artikelen van de Verdragen volgens de aanbevelingen die in de bijlage hierbij zijn geformuleerd;
2. erkent het belang van het rechtskader van de richtlijn inzake elektronische handel voor de ontwikkeling van onlinediensten in de Unie, en wijst met name op het belang van de internemarktclausule, door middel waarvan toezicht door de lidstaat van herkomst en de verplichting voor de lidstaten om het vrije verkeer van diensten van de informatiemaatschappij te waarborgen tot stand zijn gebracht;
3. is van mening dat de belangrijkste beginselen van de richtlijn inzake elektronische handel, zoals de internemarktclausule, de vrijheid van vestiging en het verbod om toezichtverplichtingen van algemene aard op te leggen, moeten worden behouden; onderstreept dat het beginsel "wat offline illegaal is, is dat ook online", evenals de beginselen van consumentenbescherming en veiligheid van de gebruiker, ook in het toekomstige regelgevingskader leidende beginselen moeten vormen;
4. benadrukt dat een toekomstbestendig, alomvattend kader op EU-niveau en eerlijke concurrentie van cruciaal belang zijn om de groei van Europese kleinschalige platforms, kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) en start-ups te bevorderen, fragmentatie van de markt te voorkomen en Europese ondernemingen een gelijk speelveld te bieden dat hen in staat stelt de voordelen van de markt voor digitale diensten beter te benutten en concurrerder te zijn op mondiaal niveau;

5. is van mening dat er behoefte is aan een gelijk speelveld op de interne markt tussen de platformeconomie en de “traditionele” offline-economie, op grond van gelijke rechten en plichten voor alle belanghebbende partijen, zowel consumenten als ondernemingen; meent dat sociale bescherming en de sociale rechten van werknemers, met name van werknemers in de platform- of deeleconomie, de nodige aandacht moeten krijgen in een specifiek instrument bij het toekomstige regelgevingskader;
6. meent dat de wet inzake digitale diensten moet berusten op collectieve waarden van de Unie ter bescherming van de rechten van burgers, gericht moet zijn op het stimuleren van de totstandbrenging van een rijk en divers online-ecosysteem met een uitgebreid gamma van onlinediensten, een gunstig digitaal klimaat en rechtszekerheid om het volledige potentieel van de digitale eengemaakte markt aan te boren;
7. is van mening dat de wet inzake digitale diensten een kans biedt voor de Unie om de centrale aspecten van de digitale economie niet alleen vorm te geven op Unieniveau, maar ook een normstellende rol te spelen voor de rest van de wereld;

Grondrechten

8. merkt op dat aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij, en met name onlineplatforms en socialenetwerksites – vanwege hun verreichende vermogen om een breder publiek, gedrag, meningen en praktijken te bereiken en te beïnvloeden – een aanzienlijke sociale verantwoordelijkheid dragen wat betreft de bescherming van gebruikers en de samenleving in het algemeen en het voorkomen van misbruik van hun diensten;
9. wijst erop dat recente schandalen in verband met het verzamelen en verkopen van data, Cambridge Analytica, nepnieuws, politieke reclame en manipulatie en een hele reeks andere schadelijke onlinepraktijken (van haatzaaiende taal tot het uitzenden van terroristische daden) hebben aangetoond dat de bestaande regels moeten worden herzien en dat de grondrechten moeten worden versterkt;
10. benadrukt dat in de wet inzake digitale diensten het juiste evenwicht moet worden gevonden tussen de vrijheden van de interne markt en de grondrechten en beginselen die zijn vastgelegd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie;

Transparantie en consumentenbescherming

11. merkt op dat de COVID-19-pandemie heeft laten zien hoe kwetsbaar EU-consumenten zijn voor misleidende handelspraktijken van malafide handelaren die online namaak- of illegale producten verkopen die niet voldoen aan de veiligheidsregels van de Unie of ongerechtvaardigde en oneerlijke prijsverhogingen of andere oneerlijke voorwaarden opleggen aan consumenten;
12. benadrukt dat dit probleem nog wordt verergerd door het feit dat de identiteit van deze ondernemingen vaak niet kan worden vastgesteld;
13. is van mening dat de huidige aan aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij en zakelijke klanten opgelegde transparantie- en informatievereisten van de richtlijn inzake elektronische handel, alsook de minimumvereisten op het gebied van informatie over commerciële communicatie,

aanzienlijk moeten worden versterkt;

14. verzoekt de Commissie om van aanbieders van diensten te eisen dat ze de informatie en identiteit van de zakelijke partners waarmee ze contractuele handelsbetrekkingen zijn aangegaan, verifiëren en ervoor zorgen dat de informatie die ze verstrekken juist en actueel is;
15. verzoekt de Commissie afdwingbare verplichtingen voor internetaanbieders in te voeren, gericht op grotere transparantie en meer informatie; is van mening dat deze verplichtingen moeten worden afgedwongen met behulp van passende, doeltreffende en afschrikwekkende sancties;
16. benadrukt dat de bestaande verplichtingen van de richtlijn inzake elektronische handel en Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad (“richtlijn oneerlijke handelspraktijken”)³ inzake transparantie van commerciële communicatie en digitale reclame moeten worden versterkt; wijst erop dat dringende zorgwekkende problemen op het gebied van consumentenbescherming die verband houden met profilering, targeting en gepersonaliseerde prijsstelling niet uitsluitend kunnen worden aangepakt met transparantievereisten en niet alleen een kwestie van de keuze van de consument mogen zijn;

Kunstmatige intelligentie (KI)

17. is van mening dat door KI aangestuurde diensten, die momenteel onder de richtlijn inzake elektronische handel vallen, weliswaar een enorm potentieel bieden om voordelen op te leveren voor consumenten en aanbieders van diensten, maar dat de nieuwe wet inzake digitale diensten ook moet inspelen op de uitdagingen die ze creëren wat betreft het garanderen van non-discriminatie, transparantie en verklaarbaarheid van algoritmen, alsook wat aansprakelijkheid betreft; wijst op de noodzaak om algoritmen te monitoren en de daaraan verbonden risico's te beoordelen, om hoogwaardige en objectieve datasets te gebruiken en om de toegang van personen tot diverse inhoud, meningen, hoogwaardige producten en diensten te bevorderen;
18. is van mening dat consumenten naar behoren moeten worden geïnformeerd en dat hun rechten daadwerkelijk moeten worden gegarandeerd wanneer ze interageren met geautomatiseerde besluitvormingssystemen en andere innoverende digitale diensten of applicaties; meent dat consumenten de mogelijkheid moeten krijgen te verzoeken om controles en correcties van eventuele fouten die voortvloeien uit geautomatiseerde besluiten, en dat zij tevens moeten beschikken over verhaalmogelijkheden voor eventuele schade in verband met het gebruik van geautomatiseerde besluitvormingssystemen;

Bestrijding van illegale online-inhoud

³ Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 84/450/EEG van de Raad, Richtlijnen 97/7/EG, 98/27/EG en 2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad en van Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad (PB L 149 van 11.6.2005, blz. 22).

19. benadrukt dat de aanwezigheid en verspreiding van illegale online-inhoud een ernstige bedreiging vormt die het vertrouwen van de burger in de digitale omgeving ondermijnt, en die bovendien schade toebrengt aan de economische ontwikkeling van gezonde ecosystemen van onlineplatforms op de digitale eengemaakte markt en ernstige belemmeringen veroorzaakt voor de ontwikkeling van legitieme markten voor digitale diensten;
20. merkt op dat er niet één enkele pasklare oplossing bestaat voor alle soorten illegale en schadelijke inhoud en gevallen van desinformatie online; is echter van mening dat een beter afgestemde benadering op Unieniveau waarin rekening wordt gehouden met de verschillende soorten inhoud, de strijd tegen illegale inhoud doeltreffender kan maken;
21. meent dat vrijwillige acties en zelfregulering door onlineplatforms in heel Europa weliswaar voordelen hebben opgeleverd, maar dat er bijkomende maatregelen nodig zijn om ervoor te zorgen dat illegale online-inhoud snel wordt opgespoord en verwijderd;
22. verzoekt de Commissie aandacht te besteden aan de toenemende verschillen en versnippering op het gebied van nationale regels in de lidstaten en concrete wetgevingsmaatregelen voor te stellen, waaronder een mechanisme voor melding en actie, om gebruikers in staat te stellen het bestaan van mogelijk illegale online-inhoud of -gedrag te melden bij onlinetussenpersonen; is van mening dat dergelijke maatregelen een hoog niveau van gebruikers- en consumentenbescherming zouden waarborgen en tegelijkertijd het vertrouwen van de consument in de online-economie zouden vergroten;
23. benadrukt dat het behoud van waarborgen uit de aansprakelijkheidsregeling voor tussenpersonen die hostingdiensten aanbieden met betrekking tot door gebruikers geüploade inhoud en het verbod om algemene toezichtverplichtingen op te leggen als vastgelegd in artikel 15 van de richtlijn inzake elektronische handel, nog steeds relevant zijn en moeten worden behouden;

Onlinemarktplaatsen

24. merkt op dat onlineplatforms, zoals onlinemarktplaatsen, weliswaar voordelen hebben opgeleverd voor zowel detailhandelaars als consumenten door het aanbod te vergroten en de prijzen te verlagen, maar tegelijkertijd mogelijk hebben gemaakt dat verkopers – met name uit derde landen – producten aanbieden die vaak niet voldoen aan de regels van de Unie inzake productveiligheid en die de consumentenrechten niet voldoende garanderen;
25. benadrukt dat het onaanvaardbaar is dat consumenten in de Unie worden blootgesteld aan illegale en onveilige producten die gevaarlijke chemische stoffen bevatten en andere veiligheidsrisico's inhouden;
26. verzoekt de Commissie een oplossing te zoeken voor de huidige juridische lacune waardoor leveranciers die hun vestiging buiten de Unie hebben online producten aan Europese klanten kunnen verkopen die niet voldoen aan de regels van de Unie inzake veiligheid en consumentenbescherming zonder dat ze hiervoor een sanctie krijgen of aansprakelijk worden gesteld voor hun acties, waarbij consumenten geen rechtsmiddelen ter beschikking hebben om hun rechten af te dwingen of te worden

vergoed voor eventuele schade;

Ex-anteregulering van systemische platforms

27. merkt op dat sommige markten worden gekenmerkt door grote platforms met aanzienlijke netwerkeffecten die de facto als “online poortwachters” van de digitale economie kunnen fungeren;
28. is van mening dat een internemarktinstrument waarmee ex-antereguleringsmaatregelen worden opgelegd aan deze grote platforms het potentieel heeft – door belemmeringen voor markttoegang weg te nemen en grote platforms te reguleren – om de markten open te stellen voor nieuwkomers zoals kmo’s en start-ups, waardoor de keuze van de consument wordt bevorderd en innovatie beter wordt gestimuleerd dan mogelijk zou zijn met alleen maar het mededingingsrecht en handhaving;

Toezicht, samenwerking en handhaving

29. is van mening dat doeltreffend toezicht en doeltreffende samenwerking tussen de lidstaten gezien de grensoverschrijdende aard van digitale diensten van cruciaal belang zijn om te zorgen voor een behoorlijke handhaving van de wet inzake digitale diensten;
30. meent dat er een centrale regelgevingsautoriteit moet worden opgericht die verantwoordelijk moet zijn voor het toezicht op en de naleving van de wet inzake digitale diensten en aanvullende bevoegdheden heeft om grensoverschrijdende kwesties aan te pakken; meent dat deze autoriteit onderzoeks- en handhavingsbevoegdheden moet krijgen;
31. is van mening dat de centrale regelgevingsautoriteit prioriteit moet toekennen aan samenwerking tussen de lidstaten om complexe grensoverschrijdende kwesties aan te pakken en hierbij nauw moet samenwerken met een netwerk van onafhankelijke nationale handhavingsinstanties;
32. verzoekt de Commissie de huidige bepalingen inzake buitengerechtelijke schikking en rechtsvorderingen te versterken en te moderniseren, teneinde te zorgen voor doeltreffende handhaving en verhaalsmogelijkheden voor consumenten;

Overige aspecten

33. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie en bijgaande aanbevelingen te doen toekomen aan de Commissie en de Raad, alsmede aan de parlementen en de regeringen van de lidstaten.

BIJLAGE BIJ DE ONTWERPRESOLUTIE: AANBEVELINGEN BETREFFENDE DE INHOUD VAN HET VERLANGDE VOORSTEL

I. ALGEMENE BEGINSELEN

De wet inzake digitale diensten moet bijdragen aan de versterking van de interne markt door het vrije verkeer van digitale diensten te waarborgen en tegelijkertijd een hoog niveau van consumentenbescherming te garanderen, met inbegrip van een betere gebruikersveiligheid online.

De wet inzake digitale diensten moet garanderen dat online en offline economische activiteiten gelijk en op een gelijk speelveld worden behandeld, waarbij ten volle rekening wordt gehouden met het beginsel “wat offline illegaal is, is dat ook online”.

De wet inzake digitale diensten moet consumenten en marktdeelnemers, met name micro-, kleine en middelgrote ondernemingen, rechtszekerheid en transparantie bieden.

De wet inzake digitale diensten moet het brede kader van fundamentele Europese rechten van gebruikers en consumenten eerbiedigen, zoals bescherming van de privacy, non-discriminatie, waardigheid, billijkheid en vrijheid van meningsuiting.

De wet inzake digitale diensten moet voortbouwen op de regels die momenteel van toepassing zijn op onlineplatforms, namelijk de richtlijn inzake elektronische handel en de platform-to-businessverordening¹.

Het wetgevingspakket inzake digitale diensten moet het volgende omvatten:

- een uitgebreide herziening van de richtlijn inzake elektronische handel, bestaande uit:
 - een herzien kader met duidelijke verplichtingen inzake zorgvuldigheid, transparantie en informatie;
 - duidelijke en gedetailleerde procedures en maatregelen in verband met de verwijdering van illegale online-inhoud, met inbegrip van een geharmoniseerd wettelijk bindend Europees mechanisme voor melding en actie;
 - doeltreffend toezicht en doeltreffende samenwerking en sancties;
- een rechtsinstrument voor de interne markt waarmee ex-anteverplichtingen worden opgelegd aan grote platforms die als poortwachter fungeren in het digitale ecosysteem, aangevuld met een doeltreffend institutioneel handhavingsmechanisme.

II. TOEPASSINGSGBIED

In het belang van rechtszekerheid moet in de wet inzake digitale diensten worden verduidelijkt welke digitale diensten onder het toepassingsgebied van de wet vallen. De nieuwe rechtshandeling moet de horizontale aard van de richtlijn inzake elektronische handel volgen en niet alleen van toepassing zijn op onlineplatforms maar op alle digitale diensten,

¹ Verordening (EU) 2019/1150 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 ter bevordering van billijkheid en transparantie voor zakelijke gebruikers van onlinetussenhandelsdiensten (PB L 186 van 11.7.2019, blz. 57).

waarvoor nog geen specifieke wetgeving voorhanden is.

Het territoriale toepassingsgebied van de toekomstige wet inzake digitale diensten moet worden uitgebreid tot de activiteiten van ondernemingen en aanbieders van diensten die in derde landen gevestigd zijn, indien zij diensten of goederen aanbieden aan consumenten of gebruikers in de Unie.

In de wet inzake digitale diensten moet de afwijking worden behouden waarin is voorzien in de bijlage bij de richtlijn inzake elektronische handel, met name de afwijking in verband met contractuele verplichtingen betreffende consumentenovereenkomsten.

In de wet digitale diensten moet de mogelijkheid worden behouden om de lidstaten een hoger niveau van consumentenbescherming te laten vaststellen en legitieme doelstellingen van openbaar belang na te streven in overeenstemming met het EU-recht.

In de wet inzake digitale diensten moet op samenhangende wijze worden vastgesteld hoe de bepalingen ervan zich verhouden tot andere rechtsinstrumenten, met het oog op de bevordering van het vrije verkeer van diensten, teneinde te verduidelijken welke rechtsregelingen van toepassing zijn op professionele en niet-professionele dienstverlening in alle sectoren, met inbegrip van activiteiten in verband met vervoerdiensten en kortetermijnverhuur, ingeval verduidelijking nodig is.

De wet inzake digitale diensten moet ook op samenhangende wijze duidelijkheid scheppen over de manier waarop de bepalingen ervan zich verhouden tot andere recent vastgestelde regels, onder meer op het gebied van geoblocking, productveiligheid, en consumentenbescherming.

De wet inzake digitale diensten moet van toepassing zijn zonder afbreuk te doen aan de regels die in het kader van andere instrumenten zijn vastgesteld, zoals de algemene verordening gegevensbescherming² (“AVG”), de auteursrechtlijn³ en de richtlijn audiovisuele mediadiensten⁴.

III. DEFINITIES

De definities van de wet inzake digitale diensten moeten onder meer het volgende omvatten:

² Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PB L 119 van 4.5.2016, blz. 1).

³ Richtlijn (EU) 2019/790 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt en tot wijziging van Richtlijnen 96/9/EG en 2001/29/EG (PB L 130 van 17.5.2019, blz. 92).

⁴ Richtlijn 2010/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 10 maart 2010 betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) (PB L 95 van 15.4.2010, blz. 1).

- verduidelijking van de mate waarin “nieuwe digitale diensten”, zoals sociale medianetwerken, diensten van de deeleconomie, zoekmachines, wifihotspots, onlinereclame, clouddiensten, netwerken voor de distributie van inhoud en domeinnaamdiensten, onder het toepassingsgebied van de wet inzake digitale diensten vallen;
- verduidelijking van de aard van de tussenpersonen die hostingdiensten aanbieden voor inhoud (tekst, afbeeldingen, video of audio) enerzijds, en commerciële onlinemarktplaatsen (die fysieke goederen verkopen) anderzijds;
- het maken van een duidelijk onderscheid tussen enerzijds commerciële activiteiten en inhoud of transacties die tegen vergoeding worden verricht, met inbegrip van reclame- en marketingpraktijken, en anderzijds niet-commerciële activiteiten;
- verduidelijking van wat precies binnen het toepassingsgebied van de definitie “illegale inhoud” valt, waarbij duidelijk wordt vermeld dat een schending van de EU-regels inzake consumentenbescherming, productveiligheid of het aanbieden of verkopen van levensmiddelen of tabaksproducten en nagemaakte geneesmiddelen, ook onder de definitie van illegale inhoud valt;
- vaststelling van een definitie van “systemische marktdeelnemer” met een reeks duidelijke economische indicatoren aan de hand waarvan regelgevingsautoriteiten kunnen vaststellen welke platforms als “poortwachter” fungeren en zo een systemische rol vervullen in de online-economie. Deze indicatoren kunnen onder meer bestaan uit overwegingen als de vraag of de onderneming in aanzienlijke mate actief is op veelzijdige markten, de omvang van haar netwerk (aantal gebruikers), haar financiële soliditeit, toegang tot data, verticale integratie, het belang van de activiteiten van de onderneming voor de toegang van derde partijen tot levering en markten enz.

IV. ZORGVULDIGHEIDSVERPLICHTINGEN

De wet inzake digitale diensten moet duidelijke verplichtingen invoeren inzake zorgvuldigheid, transparantie en informatie. Die verplichtingen mogen geen ruimte laten voor afwijkingen of nieuwe vrijstellingen van de bestaande aansprakelijkheidsregeling en de secundaire aansprakelijkheid als vastgesteld in de artikelen 12, 13 en 14 van de richtlijn inzake elektronische handel, en moeten onderstaande aspecten omvatten:

1. Algemene informatieverplichtingen

De herziene bepalingen moeten een versterking inhouden van de algemene informatieverplichtingen en de volgende vereisten omvatten:

- de informatievoorschriften van artikel 5 van de richtlijn inzake elektronische handel moeten worden versterkt en het beginsel “ken uw zakelijke klanten” (“Know Your Business Customer”) moet worden ingevoerd. Aanbieders van diensten moeten de identiteit van hun zakelijke partners verifiëren, met inbegrip van het registratienummer van de onderneming of een vergelijkbaar identificatiemiddel, waaronder, indien nodig, de geverifieerde nationale identiteit van hun uiteindelijke begunstigde. Die informatie moet nauwkeurig en actueel zijn, en aanbieders van diensten mogen geen toestemming krijgen om hun diensten aan te bieden als de identiteit van hun zakelijke klant onjuist, misleidend

of anderszins ongeldig is;

- de maatregel mag alleen van toepassing zijn op business-to-businessbetrekkingen en mogen geen afbreuk doen aan de rechten van gebruikers uit hoofde van de AVG en het recht op online anonimiteit of het recht om een niet-geïdentificeerde gebruiker te zijn. De nieuwe algemene informatieverplichtingen moeten een herziening en aanscherping inhouden van de artikelen 5 en 10 van de richtlijn inzake elektronische handel, teneinde die maatregelen af te stemmen op de informatievoorschriften van recent vastgestelde wetgeving, met name de richtlijn oneerlijke bedingen in overeenkomsten⁵, de richtlijn consumentenrechten en de platform-to-businessverordening.

2. Billijke contractvoorwaarden en algemene voorwaarden

Aanbieders van diensten moeten krachtens de wet inzake digitale diensten worden verplicht billijke en transparante contractvoorwaarden en algemene voorwaarden vast te stellen, in overeenstemming met ten minste de volgende voorschriften:

- in hun contractvoorwaarden en algemene voorwaarden uitdrukkelijk vermelden dat aanbieders van diensten geen illegale inhoud zullen opslaan;
- in hun contractvoorwaarden en algemene voorwaarden uitdrukkelijk vermelden wat volgens het Unie- of nationale recht dat van toepassing is op de geleverde dienst(en) wordt verstaan onder de term “illegale inhoud”;
- duidelijke en ondubbelzinnige contractvoorwaarden en algemene voorwaarden vaststellen in heldere en begrijpelijke taal;
- waarborgen dat de contractvoorwaarden en algemene voorwaarden in overeenstemming zijn met deze voorschriften en alle informatievereisten uit hoofde van het Unierecht, met inbegrip van de richtlijn oneerlijke bedingen in overeenkomsten, de richtlijn consumentenrechten en de AVG;
- op duidelijke en ondubbelzinnige wijze in hun contractvoorwaarden en algemene voorwaarden specificeren welke parameters precies worden gebruikt in hun KI-systemen en hoe deze de keuze of het gedrag van gebruikers ervan kunnen beïnvloeden, alsook de redenen en het belang van die parameters ten opzichte van andere parameters.

3. Transparantievereisten met betrekking tot commerciële communicatie

- De herziene bepalingen moeten een versterking inhouden van de huidige transparantievereisten met betrekking tot commerciële communicatie via de vaststelling van de beginselen van transparantie door de opmaak (“transparency-by-design”) en

⁵ Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, recentelijk gewijzigd bij Richtlijn (EU) 2019/2161 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2019 tot wijziging van Richtlijn 93/13/EEG van de Raad en Richtlijnen 98/6/EG, 2005/29/EG en 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad wat betreft betere handhaving en modernisering van de regels voor consumentenbescherming in de Unie (PB L 328 van 18.12.2019, blz. 7).

transparantie door standaardinstellingen (“transparency-by-default”).

- Voortbouwend op artikel 6 van de richtlijn inzake elektronische handel moeten de nieuwe maatregelen een nieuw kader voor de betrekkingen tussen platforms en consumenten tot stand brengen inzake transparantiebepalingen in verband met reclame, digitale nudging en voorkeursbehandeling. Advertenties tegen betaling of een tegen betaling verkregen plaats in een rangschikking van zoekresultaten moeten op duidelijke, beknopte en begrijpelijke wijze herkenbaar zijn.
- De transparantievereisten moeten de verplichting inhouden om bekend te maken wie voor de reclame betaalt, met inbegrip van zowel directe als indirecte betalingen, alsook eventuele andere bijdragen die aanbieders van diensten ontvangen. Die vereisten moeten eveneens gelden voor platforms, ook als die in derde landen gevestigd zijn. Consumenten en openbare autoriteiten moeten de identiteit kunnen vaststellen van diegene die aansprakelijk is in het geval van bijvoorbeeld onjuiste of misleidende reclame.
- Artikel 7 van de richtlijn inzake elektronische handel moet worden herzien om consumenten te beschermen tegen ongevraagde online commerciële communicatie.

4. Kunstmatige intelligentie en machinaal leren

De herziene bepalingen moeten zorgen voor:

- de totstandbrenging van alomvattende regels inzake non-discriminatie, transparantie, toezicht en risicobeoordeling met betrekking tot algoritmen voor door KI aangestuurde systemen, teneinde een hoger niveau van consumentenbescherming te waarborgen;
- de totstandbrenging van duidelijke regelingen inzake verantwoordingsplicht, aansprakelijkheid en rechtsmiddelen voor de behandeling van potentiële schade als gevolg van het gebruik van KI-toepassingen en instrumenten voor machinaal leren;
- de totstandbrenging van het beginsel van veiligheid en beveiliging door standaardinstellingen;

5. Sancties

De naleving van de bepalingen inzake zorgvuldigheid moet worden versterkt door middel van doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties, met inbegrip van het opleggen van boetes.

V. MAATREGELEN IN VERBAND MET DE BESTRIJDING VAN ILLEGALE ONLINE-INHOUD

De wet inzake digitale diensten moet duidelijkheid en richtsnoeren verstrekken over de manier waarop onlinetussenpersonen illegale online-inhoud moeten bestrijden. De herziene regels van de richtlijn inzake elektronische handel moeten:

- verduidelijken dat een verwijdering van of blokkering van de toegang tot illegale inhoud de grondrechten en de rechtmatige belangen van gebruikers en consumenten niet mag aantasten;

- de centrale rol van onlinetussenpersonen versterken om het publieke debat en de vrije verspreiding van feiten, meningen en ideeën te bevorderen;
- het onderliggende rechtsbeginsel in stand houden dat onlinetussenpersonen niet rechtstreeks aansprakelijk zijn voor de daden van hun gebruikers en dat onlinetussenpersonen legale inhoud onder billijke en transparante voorwaarden kunnen blijven modereren, mits deze voorwaarden op niet-discriminerende wijze worden toegepast;
- nieuwe transparantie en onafhankelijk toezicht invoeren in verband met de procedures voor het modereren van inhoud en instrumenten met betrekking tot het verwijderen van illegale online-inhoud. Deze systemen en procedures moeten beschikbaar zijn voor audits en tests door onafhankelijke autoriteiten.

1. Een mechanisme voor melding en actie

Met de wet inzake digitale diensten moet een geharmoniseerd en wettelijk afdwingbaar mechanisme voor melding en actie tot stand worden gebracht op basis van een reeks duidelijke processen en precieze tijdschema's voor elke stap van de procedure voor melding en actie. Dit mechanisme voor melding en actie moet:

- van toepassing zijn op illegale online-inhoud of illegaal onlinegedrag;
- voorzien in een rangschikking van verschillende soorten aanbieders, sectoren en/of illegale inhoud;
- voorzien in eenvoudig toegankelijke, betrouwbare en gebruiksvriendelijke procedures;
- gebruikers in staat stellen potentieel illegale online-inhoud of illegaal onlinegedrag gemakkelijk te melden bij onlinetussenpersonen langs elektronische weg;
- op begrijpelijke wijze bestaande concepten en processen verduidelijken, zoals “prompt handelen”, “feitelijke kennis en feitelijk bewustzijn”, “gerichte acties”, “formaat van meldingen” en “geldigheid van meldingen”;
- garanderen dat door een melding de wettelijke aansprakelijkheid niet automatisch in werking wordt gesteld of enige verplichting tot verwijdering wordt opgelegd voor specifieke onderdelen van de inhoud of voor de beoordeling van de wettigheid;
- specifiek vermelden welke vereisten noodzakelijk zijn om ervoor te zorgen dat meldingen van goede kwaliteit zijn en zo een snelle verwijdering van illegale inhoud mogelijk te maken. Deze vereiste moet onder meer de naam en de contactgegevens van de melder omvatten, evenals de link (URL) naar de vermeende illegale inhoud in kwestie, de opgegeven reden voor de bewering, met inbegrip van een toelichting waarom de melder de inhoud als illegaal beschouwt, en indien nodig, afhankelijk van het soort inhoud, aanvullend bewijs voor de bewering;
- voorzien in de mogelijkheid om anoniem klacht in te dienen;
- indien een klacht niet anoniem is, eventueel voorzien in een verklaring op erewoord dat de verstrekte informatie correct is;
- waarborgen instellen om misbruik door gebruikers die systematisch en herhaaldelijk en te kwader trouw ontorechte of verkeerde meldingen indienen, te voorkomen;
- voorzien in een verplichting voor de onlinetussenpersonen om de gemelde inhoud te verifiëren en de melder en de persoon die de inhoud heeft geüpload een met redenen omkleed besluit toe te sturen;
- voorzien in rechtsmiddelen om het besluit aan te vechten via een tegenmelding, onder meer indien de inhoud is verwijderd door middel van geautomatiseerde oplossingen, tenzij deze tegenmelding in strijd zou zijn met een lopend onderzoek door

rechtshandhavinginstanties.

2. Buitengerechtelijke geschillenbeslechting met betrekking tot de mechanismen voor melding en actie

- Het besluit dat door de onlinetussenpersoon wordt genomen om al dan niet op te treden in verband met inhoud die als illegaal is aangemerkt, moet een duidelijke verantwoording omvatten voor de acties die met betrekking tot die specifieke inhoud zijn genomen. Indien de melder kan worden geïdentificeerd, moet deze een ontvangstbevestiging krijgen, evenals een mededeling waarin staat aangegeven welk gevolg zal worden gegeven aan de melding.
- De aanbieders van de inhoud die als illegaal wordt aangemerkt, moeten onmiddellijk in kennis worden gesteld van de melding en, in voorkomend geval, van de redenen en besluiten in verband met de verwijdering van of de blokkering van de toegang tot de inhoud. Alle partijen moeten naar behoren worden ingelicht over alle bestaande beschikbare juridische opties en mechanismen om dit besluit aan te vechten.
- Alle belanghebbende partijen moeten over het recht beschikken het besluit aan te vechten door middel van een tegenmelding en door een beroep te doen op een mechanisme voor buitengerechtelijke geschillenbeslechting. Hiertoe moeten de regels van artikel 17 van de richtlijn inzake elektronische handel worden herzien.
- Indien uit het beroep en de tegenmelding blijkt dat de gemelde activiteit of informatie niet illegaal is, moet de onlinetussenpersoon de inhoud die was verwijderd onverwijld herstellen of de gebruiker de inhoud opnieuw laten uploaden, onverminderd de gebruiksvoorwaarden van het platform.
- De mechanismen voor buitengerechtelijke geschillenbeslechting mogen op geen enkele wijze afbreuk doen aan de rechten van de betrokken partijen om een rechtsvordering in te stellen.

3. Transparantie van het mechanisme voor melding en actie

De mechanismen voor melding en actie moeten transparant zijn en beschikbaar zijn voor alle belanghebbende partijen. Met het oog daarop moeten de onlinetussenpersonen worden verplicht jaarverslagen te publiceren met informatie over:

- het totale aantal meldingen dat is ontvangen in het kader van het systeem voor melding en actie en de soorten inhoud waarop deze betrekking hebben;
- de soorten entiteiten die de meldingen hebben ingediend (particulieren, organisaties, ondernemingen, betrouwbare flaggers enz.) en het totale aantal meldingen dat zij hebben ingediend;
- informatie over de illegale aard van de inhoud of het type inbreuk als gevolg waarvan de inhoud is verwijderd;
- het aantal aangevochten besluiten dat door onlinetussenpersonen is ontvangen en informatie over de behandeling ervan;
- een beschrijving van het model voor inhoudsmoderatie dat wordt gehanteerd door de tussenpersoon die hostingdiensten aanbiedt, alsook eventuele algoritmische besluitvorming die het proces van inhoudsmoderatie beïnvloedt.

4. Veiligheidsbepalingen van de artikelen 12, 13 en 14 van de richtlijn inzake elektronische handel

In de wet inzake digitale diensten moeten de huidige beperkte vrijstellingen van secundaire aansprakelijkheid voor aanbieders van diensten van de informatiemaatschappij (onlinetussenpersonen) waarin is voorzien in de artikelen 12, 13 en 14 van de huidige richtlijn inzake elektronische handel worden beschermd en gehandhaafd.

5. Actieve en passieve hosts

De wet inzake digitale diensten moet het gebrek aan rechtszekerheid betreffende het concept van actieve versus passieve hosts aanpakken. De herziene maatregelen moeten verduidelijken of interventies van aanbieders van hostingdiensten die een redactionele rol en een zekere “mate van controle over de data” hebben – door middel van het taggen, structureren, promoten, optimaliseren, presenteren of anderszins beheren van specifieke inhoud met winstoogmerk, hetgeen neerkomt op het aannemen van de inhoud van de derde partij als eigen inhoud (volgens het oordeel van de gemiddelde gebruiker of consument) – moeten leiden tot het vervallen van veiligheidsbepalingen vanwege de actieve aard van de interventies.

6. Verbod op toezicht van algemene aard – artikel 15 van de richtlijn inzake elektronische handel

In de wet inzake digitale diensten moet het verbod op een algemene toezichtverplichting als bedoeld in artikel 15 van de huidige richtlijn inzake elektronische handel worden behouden. Onlinetussenpersonen mogen niet worden onderworpen aan algemene toezichtverplichtingen.

VI. ONLINEMARKTPLAATSEN

De wet inzake digitale diensten moet specifieke regels voor onlinemarktplaatsen naar voren schuiven voor de onlineverkoop van producten en diensten aan consumenten.

Die nieuwe regels moeten:

- betrekking hebben op alle entiteiten die diensten en/of producten aanbieden aan consumenten in de Unie, ook als ze buiten de Unie gevestigd zijn;
- een onderscheid maken tussen onlinemarktplaatsen en andere soorten aanbieders van diensten, met inbegrip van andere aanvullende tussenhandelsdiensten binnen dezelfde bedrijfsactiviteit. Indien een van de diensten die door een onderneming worden aangeboden voldoet aan de criteria die noodzakelijk zijn om als een marktplaats te worden beschouwd, moeten de regels ten volle van toepassing zijn op dat deel van de bedrijfsactiviteiten, ongeacht de interne organisatie van de onderneming;
- ervoor zorgen dat onlinemarktplaatsen duidelijk maken in welk land de producten of diensten worden aangeboden, ongeacht of ze door die marktplaats, een derde partij of een verkoper met vestiging binnen of buiten de Unie worden aangeboden;
- ervoor zorgen dat onlinemarktplaatsen misleidende informatie die door de leverancier of door klanten wordt verstrekt, verwijderen, met inbegrip van misleidende garanties en verklaringen van de leverancier;
- voorzien in de verplichting om, zodra producten door de systemen voor snelle waarschuwing van de Unie of door consumentenbeschermingsautoriteiten zijn

aangemerkt als onveilig, deze producten binnen de 24 uur te verwijderen van de marktplaats;

- onlinemarktplaatsen verplichten om consumenten in te lichten over eventuele veiligheidsproblemen en eventuele noodzakelijke acties om te waarborgen dat terugroepacties daadwerkelijk worden uitgevoerd;
- ingaan op de aansprakelijkheid van onlinemarktplaatsen in het geval dat platforms een overheersende invloed hebben op leveranciers en essentiële onderdelen van de economische transacties, zoals betaalmiddelen, prijzen, standaardvoorwaarden of gedrag dat gericht is op het vergemakkelijken van de verkoop van goederen aan een consument op de Europese markt, en er geen fabrikant, importeur of distributeur met vestiging in de Unie is die aansprakelijk kan worden gesteld;
- ingaan op de aansprakelijkheid van onlinemarktplaatsen indien de onlinemarktplaats de consument er niet over heeft ingelicht dat een derde partij de feitelijke leverancier van de goederen of diensten is, en de marktplaats bijgevolg contractueel aansprakelijk maken ten aanzien van de consument. Aansprakelijkheid moet ook worden overwogen in het geval dat de marktplaats misleidende informatie, garanties of verklaringen verstrekt;
- onderzoeken of er een uitbreiding mogelijk is van de verbintenis van bepaalde kleinhandelaars en de Commissie om gevaarlijke producten sneller uit de handel te nemen in het kader van de vrijwillige verbintenis “Product Safety Pledge” en aangeven welke van die verbintenissen verplicht zouden kunnen worden.

VII. EX-ANTEREGULERING VAN SYSTEMISCHE PLATFORMS

De wet inzake digitale diensten moet een voorstel naar voren schuiven om ervoor te zorgen dat de systemische rol van specifieke onlineplatforms geen gevaar vormt voor de interne markt door innoverende nieuwkomers, waaronder kmo's, op oneerlijke wijze uit te sluiten.

Hiertoe moet de wet inzake digitale diensten met name:

- een ex-antemechanisme opzetten om oneerlijk marktgedrag van “systemische platforms” in de digitale wereld te voorkomen (in plaats van alleen maar te verhelpen), voortbouwend op de platform-to-businessverordening. Dit mechanisme moet ervoor zorgen dat regelgevingsautoriteiten corrigerende maatregelen kunnen opleggen aan die ondernemingen om een tekortschieten van de markt aan te pakken, zonder dat er een inbreuk op de regelgevingsvoorschriften wordt vastgesteld;
- regelgevingsautoriteiten bevoegdheden toekennen op grond waarvan ze ondernemingen die zijn aangemerkt als “systemische platforms” kunnen verbieden onder meer de volgende praktijken te hanteren: discriminatie in het kader van diensten als tussenpersoon, gebruikmaken van data om markttoegang voor derde partijen te bemoeilijken, en het hanteren van praktijken met het oog op een lock-in van consumenten. Ondernemingen moeten de mogelijkheid krijgen om aan te tonen dat het gedrag in kwestie gerechtvaardigd is, maar de bewijslast hiervoor moet bij hen liggen;

- verduidelijken dat sommige reguleringsmaatregelen aan alle “systemische platforms” moeten worden opgelegd zonder dat hiervoor een besluit van een regelgevingsinstantie nodig is, zoals het verbod voor “systemische platforms” om zichzelf een voorkeursbehandeling te geven of praktijken te hanteren die het voor consumenten moeilijker maken van leverancier te veranderen, of andere vormen van discriminatie die andere bedrijven uitsluiten of benadelen;
- regelgevingsautoriteiten bevoegdheden toekennen om voorlopige maatregelen vast te stellen en boetes op te leggen ten aanzien van “systemische platforms” die verzuimen de verschillende regelgevingsverplichtingen waaraan ze moeten voldoen na te leven;
- ervoor zorgen dat de rechten, verplichtingen en beginselen van de AVG worden nageleefd, met inbegrip van gegevensminimalisatie, doelbinding, gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen, en rechtsgronden voor de verwerking;
- hoge niveaus van interoperabiliteitsmaatregelen opleggen waardoor “systemische platforms” verplicht zijn de gebruikte passende instrumenten, data, deskundigheid en middelen te delen, teneinde het risico op lock-in van gebruikers en consumenten te beperken, evenals het kunstmatig binden van gebruikers aan één systemisch platform zonder mogelijkheid of stimulansen om van digitaal platform of online-ecosysteem te veranderen. In het kader van die maatregelen moet de Commissie verschillende technologieën en open normen en protocollen onderzoeken, met inbegrip van de mogelijkheid om gebruik te maken van een mechanische interface (applicatieprogramma-interface) waarmee gebruikers van concurrerende platforms een koppeling kunnen maken met het systemisch platform en hiermee informatie kunnen uitwisselen.

VIII. TOEZICHT, SAMENWERKING EN HANDHAVING

De wet inzake digitale diensten moet voorzien in een versterking van de internemarktclausule als de hoeksteen van de digitale eengemaakte markt door de clausule aan te vullen met een nieuw samenwerkingsmechanisme gericht op betere samenwerking en wederzijdse bijstand tussen de lidstaten, met name tussen het land van herkomst waar de aanbieder van diensten gevestigd is en het gastland waar deze zijn diensten aanbiedt.

Het toezicht op en de handhaving van de wet inzake digitale diensten moeten worden verbeterd door middel van de oprichting van een centrale regelgevingsautoriteit die bevoegd moet zijn voor het toezicht op de naleving van de wet inzake digitale diensten en het verbeteren van externe monitoring, verificatie van platformactiviteiten en betere handhaving.

De centrale regelgevingsautoriteit moet prioriteit geven aan samenwerking tussen de lidstaten om complexe grensoverschrijdende kwesties aan te pakken. Daartoe moet ze samenwerken met het netwerk van onafhankelijke nationale handhavingsinstanties en beschikken over gedetailleerde en uitgebreide handhavingsbevoegdheden om initiatieven te kunnen nemen en onderzoek te kunnen voeren in verband met grensoverschrijdende systemische kwesties.

De centrale regelgevende instantie moet de werkzaamheden van de verschillende autoriteiten die zich bezighouden met illegale online-inhoud coördineren, naleving en boetes afdwingen, en in staat zijn audits van tussenpersonen en platforms te verrichten.

De centrale regelgevende instantie moet verslag uitbrengen bij de instellingen van de Unie en een “platformscorebord” bijhouden met relevante informatie over de prestaties van onlineplatforms.

De wet inzake digitale diensten moet ook nieuwe handhavingselementen toevoegen aan artikel 16 van de richtlijn inzake elektronische handel met betrekking tot zelfregulering.

TOELICHTING

Het is belangrijk de essentiële rol van de richtlijn inzake elektronische handel voor het stimuleren van de elektronische handel in Europa te erkennen. De richtlijn is sinds de vaststelling ervan in 2000 de hoeksteen geworden van de digitale eengemaakte markt, die tegenwoordig, met de toenemende digitalisering van de economie en de samenleving, de basis moet vormen voor het hele project van de interne markt.

Inmiddels zijn we echter twintig jaar verder en zijn er nieuwe economische kansen en uitdagingen ontstaan. Er zijn nieuwe regels vastgesteld in verband met het aanbieden van diensten van de informatiemaatschappij om bestaande onzekerheden en problemen aan te pakken. Ook hebben veel digitale diensten een ontwikkeling doorgemaakt waardoor het bestaande juridische kader niet meer volstaat, ondanks pogingen van het Hof van Justitie om een aantal van de aanwezige juridische leemten op te vullen.

In de context van de verbintenis van de Commissie om met een voorstel voor een nieuw wetgevingspakket inzake digitale diensten te komen, wordt met dit verslag beoogd aanwijzingen te verstrekken aan de commissie IMCO van het Europees Parlement over de hervorming van de richtlijn inzake elektronische handel. Er worden specifieke aanbevelingen geformuleerd in verband met de essentiële elementen van die hervorming en het mogelijke toepassingsgebied en de mogelijke inhoud van de toekomstige wet inzake digitale diensten die door de Commissie in haar mededeling van februari 2020 werd aangekondigd.

De rapporteur heeft ernaar gestreefd de belanghebbenden zo breed en transparant mogelijk te raadplegen, om ervoor te zorgen dat met het verslag reële problemen worden aangepakt en onnodige, onbedoelde gevolgen worden beperkt.

De rapporteur beveelt aan de grondbeginselen van de richtlijn inzake elektronische handel te behouden wanneer er onvoldoende bewijzen zijn om een verandering ervan te rechtvaardigen, zoals in het geval van de internemarktclausule en de vrijstelling van aansprakelijkheid voor illegale online-inhoud ten gunste van sommige platforms en onder bepaalde voorwaarden.

Gezien het toenemende belang van onlineplatforms en op basis van gedachtewisselingen met deskundigen en belanghebbenden, stelt de rapporteur vast dat er behoefte is aan een betere consumentenbescherming en aan maatregelen om de risico's van fragmentatie van de digitale eengemaakte markt aan te pakken.

Op basis van de beoordeling die de rapporteur heeft gemaakt van de richtlijn inzake elektronische handel stelt de rapporteur een aantal verbeteringen in de richtlijn voor, alsook specifieke suggesties voor de toekomstige bepalingen van de wet inzake digitale diensten. De aanbevelingen worden gepresenteerd aan de hand van een aantal van de belangrijkste bouwstenen.

Algemene beginselen

De rapporteur stelt een benadering voor waarbij de wet inzake digitale diensten voortbouwt op de regels die momenteel van toepassing zijn op onlineplatforms, namelijk de richtlijn inzake elektronische handel en de platform-to-businessverordening.

Hij is ook van mening dat de belangrijkste beginselen van de richtlijn inzake elektronische handel, zoals de internemarktclausule, vrijheid van vestiging en het verbod op een algemene toezichtverplichting, moeten worden aangevuld met het beginsel “wat offline illegaal is, is dat ook online” en beginselen inzake consumentenbescherming en gebruikersveiligheid.

Toepassingsgebied

De rapporteur stelt voor de wet inzake digitale diensten betrekking te laten hebben op alle digitale diensten, waarbij de nadruk niet alleen op onlineplatforms ligt. Ook ondernemingen die niet in de EU gevestigd zijn, maar wel diensten aanbieden aan EU-consumenten, moeten onder de wet vallen.

Definities

De definities die het toepassingsgebied van de richtlijn inzake elektronische handel bepalen, zijn **robuust in de tijd** gebleken en konden worden toegepast op verschillende digitale bedrijfsmodellen. Toch is er enige duidelijkheid nodig wat nieuwe digitale diensten betreft. De rapporteur stelt voor de bestaande definities van de richtlijn inzake elektronische handel te verduidelijken en indien nodig nieuwe elementen toe te voegen om de bestaande leemten op te vullen.

Zorgvuldigheidsverplichtingen

De rapporteur stelt voor om met de wet inzake digitale diensten duidelijke verplichtingen inzake zorgvuldigheid, transparantie en informatie in te voeren. De nieuwe elementen moeten de algemene informatieverplichtingen verbeteren, voorzien in **billijke contractvoorwaarden en algemene voorwaarden, en de transparantievereisten met betrekking tot commerciële communicatie versterken**. Die maatregelen moeten worden versterkt met doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties.

Kunstmatige intelligentie

De rapporteur is van mening dat kwesties die verband houden met door KI aangestuurde diensten, zoals transparantie, verantwoordingsplicht, risicobeoordeling en aansprakelijkheid, naar behoren aan bod moeten komen in de wet inzake digitale diensten, teneinde een hoog niveau van consumentenbescherming te waarborgen.

Bestrijding van illegale online-inhoud

De rapporteur is van mening dat de wet inzake digitale diensten duidelijkheid moet scheppen en richtsnoeren moet verstrekken over de bestrijding van illegale online-inhoud.

Gezien het succes van de logica van **veilige havens inzake aansprakelijkheid** voor de digitale platforms die momenteel onder de richtlijn inzake elektronische handel vallen (de artikelen 12 t/m 14 over mere conduit, caching en hosting) en van artikel 15, moeten deze bepalingen worden behouden. Om de regels efficiënter te maken, moet er een compleet kader voor een **procedure voor melding en actie** worden opgenomen in de wet inzake digitale diensten, met gedetailleerde bepalingen over de uitwisseling van kennisgevingen en de evaluatie ervan.

De rapporteur steunt deze benadering en heeft gedetailleerde aanbevelingen geformuleerd over de precieze rechten, verplichtingen, procedures en tijdschema's voor elke stap van de procedure voor melding en actie.

De rapporteur is voorts van mening dat met een beter afgestemde benadering op Europees niveau waarin rekening wordt gehouden met de verschillende soorten inhoud, de strijd tegen illegale inhoud doeltreffender kan worden aangepakt. Met het oog hierop stelt hij de Commissie voor de uiteenlopende toepassing en het criterium van actieve en passieve aanbieders van hostingdiensten te verduidelijken.

Tot slot, maar daarom niet minder belangrijk, is de rapporteur van mening dat de grondrechten doeltreffender moeten worden beschermd door de invoering van verschillende waarborgen tegen vaak voorkomende onnodige verwijdering van legitieme inhoud, zoals transparantie met betrekking tot het verwijderen van inhoud en de bijbehorende verwerking, fouten, actoren en meldingen, alsook door de invoering van de mogelijkheid om buitengerechtelijke geschillenbeslechtsmechanismen vast te stellen om een oplossing te helpen vinden voor klachten van getroffen gebruikers.

Onlinemarktplaatsen

De rapporteur is van mening dat verschillende verbeteringen kunnen worden aangebracht in het wetgevingspakket inzake digitale diensten wat betreft onlinemarktplaatsen, die de verkoop en distributie van illegale en onveilige producten die niet voldoen aan de EU-regels inzake productveiligheid en die de consumentenrechten onvoldoende waarborgen, kunnen faciliteren.

Ex-anteregulering van systemische platforms

De rapporteur meent dat de Commissie in het kader van het wetgevingspakket inzake digitale diensten een voorstel naar voren moet schuiven om ervoor te zorgen dat de systemische rol van specifieke onlineplatforms geen gevaar vormt voor de interne markt door innoverende nieuwkomers op de markt, waaronder kmo's, op oneerlijke wijze uit te sluiten. Grote platforms met aanzienlijke netwerkeffecten die de facto als "online poortwachters" kunnen fungeren, moeten bijzondere verantwoordelijkheden krijgen.

Toezicht en samenwerking

De rapporteur is van mening dat het gezien de grensoverschrijdende aard van digitale diensten van cruciaal belang is te zorgen voor doeltreffend toezicht en doeltreffende samenwerking tussen de lidstaten om een goede handhaving van het nieuwe juridische kader te waarborgen. Hiertoe stelt hij voor een Europese instantie en een netwerk van handhavingsinstanties op te richten.

Deze benadering vereist enerzijds een harmonisatie van de belangrijkste regels ter bescherming van de gebruikers, en anderzijds samenwerking en wederzijdse bijstand tussen de bevoegde autoriteiten in de lidstaten die verantwoordelijk zijn voor de handhaving van de regels.